

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 14. september 2023
Kontor: Stats- og Menneskerets-
kontoret
Sagsbeh: Karl Krohn Schaldemose
Sagsnr.: 2023-0030-9346
Dok.: 2947871

Besvarelse af spørgsmål nr. 1192 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1192 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 18. august 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Steffen Larsen (LA).

Peter Hummelgaard

/

Christian Fuglsang

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1192 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis vedrørende afbrændinger af genstande i forbindelse med demonstrationer, og i hvilket omfang det er beskyttet af artikel 10 og 11?”

Svar:

1. Efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions (EMRK) artikel 10, stk. 1, har enhver ret til ytringsfrihed. Efter EMRK artikel 11 har enhver ret til bl.a. forsamlingsfrihed. Visse handlinger, f.eks. en politisk demonstration, kan både karakteriseres som ytringer og deltagelse i forsamlinger, eksempelvis deltagelse i en demonstration for derigennem at give udtryk for bestemte meninger, jf. Jon Fridrik Kjølbro, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention for praktikere, 6. udgave (2023), side 1207.

Artikel 10 omfatter udtrykkeligt såvel ytringer i form af oplysninger om faktiske forhold som tilkendegivelser af personlige meninger. Beskyttelsen omfatter dog ifølge praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (Domstolen) ikke ytringer, der truer med eller tilskynder til vold, eller ytringer, der er udtryk for ekstremt had eller forhånelse af andre persongrupper.

Nogle handlinger vil i sig selv som udgangspunkt være udtryk for en ytring på grund af handlingens symbolværdi, f.eks. afbrænding af flag eller ødelæggelse af statuer af personer, jf. Jon Fridrik Kjølbro, a.st., side 1082. Ytringsfrihedsbeskyttelsen omfatter ikke alene indholdet af de udtrykte ideer og meninger, men også den form, i hvilken de formidles, jf. Domstolens dom af 24. februar 1997 i sagen De Haes og Gijssels mod Belgien, pr. 48.

2. For så vidt angår Domstolens praksis vedrørende afbrænding af genstande i forbindelse med demonstrationer kan der henvises til dom af 13. marts 2018 i sagen Stern Taulats og Roura Capellera mod Spanien, hvor det udgjorde en krænkelse af retten til ytringsfrihed, at klagerne blev idømt straf for at have afbrændt portrætbillede af det spanske regentpar i forbindelse med en antiroyal demonstration i anledning af kongeparrets besøg i en region, der ønskede løsrivelse. Domstolen lagde vægt på, at der var tale om en politisk kritik af det spanske monarki som institution, og at der var tale om en symbolsk protesthandling som led i en debat af offentlig interesse, der ikke tilskyndede til had eller voldshandlinger, jf. pr. 36-42. Domstolen

bemærkede endvidere, at afbrændingen af portrætbillederne ikke gik ud over en vis grad af tilladt provokation for at formidle et kritisk budskab inden for rammerne af ytringsfriheden.

Domstolen har i øvrigt i forhold til ytringer i forbindelse med demonstrationer forholdt sig til, at staten har en skønsmargin ved vurderingen af, om og i hvilket omfang det er nødvendigt at foretage indgreb i retten til ytringsfrihed. Statens skønsmargin gælder navnlig valget af de rimelige og passende foranstaltninger, der skal bringes i anvendelse for at sikre, at lovlige aktiviteter kan gennemføres på fredelig vis, jf. Jon Fridrik Kjølbro, a.st., side 1191. I Domstolens dom af 24. juli 2012 i sagen Fábér mod Ungarn fandtes det at udgøre en krænkelse, at klager blev anholdt og bortfjernet, da han i protest mod en demonstration mod racisme viste et historisk flag, der ofte blev benyttet af højreekstremister og fascister. Klager optrådte ikke på nogen måde voldeligt eller truende, og der var ikke tilstrækkeligt grundlag for at antage, at der var risiko for en voldelig moddemonstration eller alvorlig forstyrrelse af den offentlige orden, ligesom myndighederne burde have valgt en mindre indgribende foranstaltning.